

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem v právní věci

žalobce: J. G.,
bytem ,

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení,
Křížová 1292/25, Praha 5,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 21. 10. 2020, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 21. 10. 2020, č. j. X, **se ruší** a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalované o zamítnutí námitek žalobce proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 8. 2020, č. j. X, kterým byla zamítnuta jeho žádost o zvýšení starobního důchodu pro nesplnění podmínek ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
2. Žalobce žalobě namítá, že požádal o zvýšení starobního důchodu, neboť dobu pojištění od 1. 1. 1969 do 30. 7. 1970, kdy byl zaměstnán u Tělovýchovné jednoty Nový Bor II, prokázal čestným prohlášením dvou svědků. Nově předložil rozsudek Okresního soudu v

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

České Lípě, sp. zn. 2 T 434/70, ze kterého je patrné, že byl vedoucím dopravy TJ Nový Bor II. K prokázání doby zaměstnání u WEGA-AGENCY, s. r. o. od 1. 1. 1993 do 28. 2. 1993 hodlal předložit osvědčení o registraci k DPH, které však ve skutečnosti soudu nepředložil (shodně jako rozhodnutí správního orgánu I. st. uvedené jako příloha žaloby).

3. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby. Doby pojištění 1. 1. – 11. 5. 1969 a 1. 2. 1970 - 30. 7. 1970 u TJ Nový Bor II žalobce prokázal teprve během soudního řízení předložením rozsudku Okresního soudu v České Lípě pod sp. zn. 2 T 434/70, v jehož odůvodnění soud konstatuje, že žalobce v době od ledna 1969 do června 1970 pracoval jako vedoucí dopravy jezdeckého oddílu TJ Nový Bor II. K započtení této doby pojištění mohlo dojít teprve po předložení uvedeného rozsudku, tedy až po vydání napadeného rozhodnutí. Co se týče započtení doby pojištění za období od 1. 1. 1993 do 28. 2. 1993 u firmy WEGA-AGENCY, žalovaná odkazuje na evidenční materiál, který je součástí správního spisu, dle kterého byl žalobce po celý kalendářní rok 1992 osobou samostatně výdělečně činnou s vyměřovacím základem 48 000 Kč. Dále se prokazuje doba zaměstnání od 1. 3. 1993 do 31. 12. 1995, která je zobrazena i na osobním listě důchodového pojištění ze dne 24. 1. 2020. Pokud by žalobce byl osobou samostatně výdělečně činnou až do 28. 2. 1993, pak za kalendářní rok 1993 nepodal daňové přiznání, protože kdyby tak učinil, byla by účast na důchodovém a následně i nemocenském pojištění za dobu od 1. 1. 1993 do 28. 2. 1993 prokázána. Žalobce však ve své žalobě tvrdí, že v této sporné době byl zaměstnancem firmy WEGA-AGENCY, s. r. o. Součástí spisové dokumentace žalobce ale není evidenční list důchodového pojištění, který je zaměstnavatel ve smyslu výše citovaných ustanovení zákona č. 582/1991 Sb. povinen vyhotovit a prostřednictvím příslušné okresní správy sociálního zabezpečení zaslat žalované.
4. Žalovaná uvedla, že dle § 38 zákona č. 582/1991 Sb. je však právě evidenční list důchodového pojištění primárním důkazním prostředkem sloužícím k osvědčení doby pojištění a získaných vyměřovacích základů. Teprve při jeho absenci lze přistoupit k aplikaci obecných pravidel dokazování, které jsou stanoveny v ustanovení § 51 odst. 1 správního řádu, podle něhož k provedení důkazů lze užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. Jde zejména o listiny, ohledání, svědeckou výpověď, znalecký posudek, mzdové listy apod. Pro účely prokázání doby pojištění pak lze aplikovat ustanovení § 85 odst. 5 zákona č. 582/1991 Sb., a použít čestného prohlášení nejméně dvou svědků žadatele o důchod, ovšem pouze v případě, nelze-li tuto dobu prokázat jinak. Žalobce se spornou dobu od 1. 1. 1993 do 28. 2. 1993 snaží prokázat předložením osvědčení o registraci k dani z přidané hodnoty, vydané Finančním úřadem v Novém Boru dne 18. 12. 1992, z něhož má být prokázáno, že byl od 1. 1. 1993 registrován k dani z přidané hodnoty. Odhlédnuto od skutečnosti, že osvědčení předložil až soudu po vydání napadeného rozhodnutí, nelze dle žalované pominout samotný účel jeho vydání. Osvědčení bylo vydáno ve smyslu § 5 zákona č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty. Z podstaty věci, tedy že žalobce řešil jako plátce daně přidanou hodnotu, je pak zřejmé, že žalobce nemohl být od 1. 1. 1993 pouhým zaměstnancem, neboť za zaměstnance řeší daňové otázky zaměstnavatel. Navíc osvědčení obsahuje i ručně psaný dovětek: „2. měsíce zaměstnání WEGA AGENCY, majitel a jednatel 1. 1. 1993 až 28. 2. 1993“. Kdy byl tento dovětek učiněn nelze z osvědčení vyčíst, avšak potvrzuje úvahu žalované o skutečnosti, že žalobce ve sporné době od 1. 1. 1993 do 28. 2. 1993 nemohl být jen zaměstnancem. V této souvislosti se žalovaná ve smyslu ustanovení § 6 odst. 4 písm. u)1 zákona č. 582/1991 Sb. obrátila na Okresní správu sociálního zabezpečení Česká Lípa, jež byla součinná při zjištění doby pojištění (a to i v

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

období od 1. 8. 1970 do 31. 5. 1971, kterou ovšem žalobce ve své žalobě nenamítal), a podle úředního záznamu učiněného dne 21. 4. 2021 vyhotovila i náhradní doklady - evidenčními listy důchodového zabezpečení. K období od 1. 1. 1993 do 28. 2. 1993 se v záznamu uvádí, že tato doba se zatím prokázat/došetřit nepodařila, neboť žalobce nebyl přihlášen jako osoba samostatně výdělečně činná, ale byl hlášen u Všeobecné zdravotní pojišťovny jako samoplátce. Posledně uvedené tedy rovněž svědčí shora uvedenému přesvědčení žalované, že žalobce v uvedeném období nemohl být pouhým zaměstnancem, neboť stejně jako daňovou otázkou, tak i otázkou sociálního a zdravotního pojištění má v kompetenci nikoliv zaměstnanec, nýbrž zaměstnavatel.

5. Žalovaná po předložení nových podkladů po zahájení soudního řízení vydala dne 15. 6. 2021 nová rozhodnutí I – III, č. j. X, o zvýšení starobního důchodu žalobce od ledna 2009 započtením doby pojištění od 1. 1. – 11. 5. 1969 a 1. 2. 1970 - 30. 7. 1970 u TJ Nový Bor II. Žalobce na výzvu soudu, zda byl nově vydanými rozhodnutími uspokojen, nereagoval, proto měl soud za to, že nepovažoval svůj nárok za uspokojený. Jelikož byl uplatněný nárok žalobce uspokojen pouze v části, nikoli v celém jeho rozsahu, soud má také za to, že nebyl uspokojen, proto řízení dle § 62 odst. 4 s. ř. s. nezastavil, ale ve věci samé rozhodl bez zřetele na nově vydané rozhodnutí.
6. Městský soud v Praze přezkoumal dle § 75 s. ř. s. napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení v mezích žalobou uplatněných žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Soud posuzuje zákonnost žalobou napadeného rozhodnutí ve světle provedeného dokazování a obsahu úkonů žalobce ke dni napadeného rozhodnutí žalované a to vše v rozsahu žalobou vymezených námitek. Řízení dle s. ř. s. není pokračováním správního řízení, jde toliko o řízení přezkumné, kdy je soud vázán právním i skutkovým stavem ke dni rozhodování správního orgánu (§ 75 s. ř. s.), přitom soud neprovádí vlastní přezkum zákonnosti rozhodnutí nad rámec žalobních námitek. Pokud žalobce předložil teprve v soudním řízení nové důkazy, nemohla se s nimi žalovaná vypořádat v předchozím správním řízení a zároveň není soud oprávněn provádět nové dokazování, jestliže žalobce měl možnost takový důkaz navrhnout již ve správním řízení. Dále je nutné zdůraznit, že předmětem soudního řízení je pouze správní řízení o žádosti žalobce ze dne 1. 7. 2020 o zvýšení starobního důchodu a v něm vydaná rozhodnutí, nikoli řízení a rozhodnutí předchozí, proti kterým také mohl žalobce podat žalobu ve lhůtě k tomu stanovené.
7. Ze správního spisu vyplývá, že dne 1. 7. 2020 požádal žalobce o dodatečný zápočet doby pojištění, k čemuž předložil čestné prohlášení 2 svědků ohledně doby pojištění u TJ Nový Bor II, a dále o zápočet doby pojištění u firmy WEGA-AGENCY, kde pracoval od 1. 1. 1993 do 15. 7. 1997, k čemuž však nepředložil nic. Rozhodnutím žalované ze dne 6. 8. 2020, č. j. X, byla zamítnuta žádost o zvýšení starobního důchodu, neboť svědci neprokázali, že v uvedené době byli zaměstnání u TJ Nový Bor II, žalobce nepředložil *žádné evidenční materiály*. V námitkách proti rozhodnutí žalobce uvedl, že dříve nebylo možné nepracovat a on pracoval, přičemž jeho zaměstnání u TJ Nový Bor II bylo prokázáno již dřívějším svědectvím svědka N., který byl jeho podřízeným. Nově požadovanou dobu prokázal svědky, kteří byly členy výboru TJ a byly jeho nadřízenými, svědek K. byl předsedou TJ. Firma WEGA-AGENCY byla firmou žalobce a byl v ní zaměstnaný od roku 1993 do ukončení její činnosti k 30. 7. 1997. Rozhodnutím žalované ze dne 21. 10. 2020, č. j. X, byly námitky žalobce zamítnuty. K čestnému prohlášení svědků nebylo přihlédnuto, jelikož kontrolou jejich evidenčních listů žalovaná zjistila, že

svědek R. byl v období od 1. 8. 1961 do 31. 7. 1992 zaměstnancem organizace Egermann – Exbor, s. p., Nový Bor a svědek K. v období od 1. 9. 1959 do 31. 1. 1998 zaměstnancem organizace Československé státní dráhy, dílna pro opravu vozidel v České Lípě. Dle žalované svědci věrohodným způsobem *netvrdili*, že žalobce v daném období konal celoročně práci pro TJ Nový Bor II odpovídající plnému úvazu bez neomluvených absencí, proto žalovaná nepřistoupila k výsledku svědků. Ohledně doby pojištění u WEGA-AGENCY, s. r. o. žalobce vystaveným evidenčním listem prokázal dobu pojištění pouze od 1. 3. 1993 do 15. 7. 1997.

8. Soud se ztotožňuje se žalovanou, že není oprávněn přihlédnout k nově navrženým důkazům – rozsudku Okresního soudu v České Lípě pod sp. zn. 2 T 434/70 a osvědčení o registraci k DPH, neboť tyto podklady mohl žalobce předložit již dříve bez ohledu na jeho možnosti s nimi disponovat, neboť existovaly již dříve a musely být žalobci také již dříve známy, jestliže se týkaly jej osobně. Soud nepřistoupil k navrženému výsledku svědků K. a R., neboť pro posouzení oprávněnosti žaloby to nebylo potřebné.
9. Co se týče doby pojištění u WEGA-AGENCY, s. r. o. žalobce v řízení o jeho žádosti o zvýšení starobního důchodu ze dne 1. 7. 2020 nepředložil žádné podklady, přestože byl majitelem této společnosti. Žalobní námitky proti rozhodnutí žalované v této části omezil na nově navržený důkaz - osvědčení o registraci k DPH, který však soudu nepředložil. Soud žalobce nevyzval k předložení navrženého osvědčení, neboť pro posouzení oprávněnosti žaloby se jednalo o irelevantní důkaz. Jak výše uvedeno, soud je v rozsahu přezkumu vázán obsahem žaloby. Žalobní námitka o tom, že účastník předkládá nový důkaz k prokázání tvrzené doby pojištění, je bez dalšího nedůvodná, neboť popírá výše uvedenou vázanost soudního přezkumu ke dni rozhodování žalované. V době rozhodování žalovaná nedisponovala nově předloženým důkazem, proto se ním nemohla vypořádat. Soud v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. vycházel ze skutkového stavu ke dni vydání rozhodnutí žalované, který byl dán absencí jakýchkoliv nových podkladů předložených žalobcem nebo zajištěných žalovanou ohledně doby pojištění u WEGA-AGENCY. Zároveň není soudu zřejmé, jak má osvědčení plátce DPH jako podnikající fyzické osoby prokázat pracovněprávní vztah žalobce. V části pojištění u WEGA-AGENCY je žaloba nedůvodná.
10. Ohledně doby pojištění u TJ Nový Bor II žalobce předložil čestná prohlášení dvou svědků. Žalovaná odmítla jejich svědectví ze dvou důvodů: bylo prokázáno, že pracovali u jiných zaměstnavatelů; svědectví osob, kteří nebyly zaměstnány u rozhodného zaměstnavatele je sice přípustné, ale navržené čestné prohlášení je pouze *formální – nedostatečně popisují podrobnosti a okolnosti o tom, jak nabývaly vědomosti o zaměstnání žadatele, vědomosti o zaměstnavateli a vzájemném pracovněprávním vztahu zaměstnavatele a účastníka řízení, čímž činí tato svědectví nevěrohodná*. Závěr o nevěrohodnosti svědků dle soudu pomíjí formu čestného prohlášení svědků, které bylo učiněno na formuláři žalované, který svou strukturou vylučuje rozsáhlejší vyjádření osob poskytující čestné prohlášení. Úvahy o věrohodnosti svědků se ve své podstatě mýlí s obsahem čestného prohlášení, lze se domnívat, že se jedná o paušální odůvodnění hodnocení výpovědi svědků žalovanou. V daném řízení však svědci vyslechnuti nebyli, a pokud žalovaná hodlala takto hodnotit jejich výpověď, měla provést jejich výslech, který by osvětlil v rozhodnutí uvedený případný rozpor u zaměstnání svědků, kdy není vyloučeno, že členství ve výboru TJ nebylo v kolizi s běžným zaměstnáním u jiného zaměstnavatele. Nelze odmítnout výpověď svědků pro obecnost tvrzení v čestném prohlášení, jestliže nebyl proveden jejich

výslech. Zároveň má soud za to, že svědectví bylo nutné zařadit do kontextu již prokázané doby pojištění žalobce u TJ Nový Bor II před i po sporném období. Jakkoli nelze vyloučit, že žalobce absentoval bez omluvy v zaměstnání, jedná se o více spekulativní úvahu žalované než to, že žalobce pokračoval ve svém zaměstnání u TJ Nový Bor II.

11. Podle § 85 odst. 5 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení platí, že *k prokázání doby pojištění lze použít čestného prohlášení nejméně 2 svědků a žadatele o důchod nebo o úpravu důchodu, nelze-li tuto dobu prokázat jinak.*
12. Výkladem citovaného ustanovení se Nejvyšší správní soud zabýval již v několika svých rozhodnutích, přičemž zdůraznil, že jeho účel „*spočívá v možnosti pojištěnce doložit po dosažení důchodového věku účast na důchodovém pojištění získanou v minulosti, a to často s odstupem řady desítek let, neboť zákonodárce si byl vědom skutečnosti, že po tak dlouhé době je často nanejvýš problematické předložit příslušné evidenční listy*“ (rozsudky ze dne 11. 7. 2013, č. j. 4 Ads 28/2013 - 22, či ze dne 2. 10. 2019, č. j. 10 Ads 137/2019 - 43). V posledně citovaném rozsudku přitom označil kasační soud praxi žalované, která vyžaduje, aby se jednalo o čestné prohlášení spolupracovníka u téhož zaměstnavatele, za nepřiměřeně restriktivní a nemající oporu v textu ani smyslu zákona (obdobně též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2015, č. j. 4 Ads 175/2015 - 47, či rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. 9. 2013, č. j. 78 Ad 15/2013 - 41).
13. Shodně se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 1 Ads 229/2021-29), dle kterého z judikatury totiž jednoznačně vyplývá, že *výklad § 85 odst. 5 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení zastávaný žalovanou nenachází oporu v zákoně a sporné doby pojištění lze prokázat i na základě čestných prohlášení jiných osob, než pouze přímých spolupracovníků stěžovatele. Čestná prohlášení takových osob stěžovatel v průběhu správního řízení předkládal, pročez bylo povinností žalované se těmito důkazy zabývat. V případě pochybností o věrohodnosti čestných prohlášení bylo potom na místě dotčené osoby předvolat jako svědky a vyslechnout je (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 10. 2019, č. j. 10 Ads 137/2019 - 43, či kupříkladu rozsudek ze dne 18. 1. 2018, č. j. 1 Ads 346/2017 - 34). Právě provedení svědeckého výslechu představuje cestu, jak ověřit, nakolik lze předloženému čestnému prohlášení důvěřovat, a zda jsou dotčené osobě známy informace, které mohou dopomoci rekonstruovat skutečný stav věci, či nikoliv.*
14. Městský soud má za to, že žalovaná zatížila svůj postup vadou, která mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, neboť neprovedla výslech svědků, o jejichž čestném prohlášení měla pochybnost na základě jejich jiného pracovního poměru, a zároveň jejich výpověď hodnotila jako obecnou, aniž by ji provedla.
15. Soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil pro nedostatečně zjištěný skutkový stav a vady řízení s tím související dle § 76 odst. 1 písm. b), c) s. ř. s. podle § 78 odst. 4 s. ř. s. a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Jelikož v mezidobí žalobce předložil rozsudek prokazující spornou dobu pojištění u TJ Nový Bor II, ne nadbytečné provést výslech svědků. Přesto s ohledem na vázanost soudu skutkovým stavem ke dni rozhodování žalované musel rozhodnutí žalované zrušit.
16. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně byla úspěšná, avšak žádné náklady jí nevznikly. Žalované náhrada nákladů nenáleží.

Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 7. 12. 2022

Mgr. Kamil Tojner v. r.
soudce

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.